

Kommenttipuheenvuorojen kimara ja moninäkökulmainen dialogi

Monitoimijainen palvelutarpeen arviointi
–yhteiskehittämisspäivä
Tampereella 2.2.2018

Asiakkaan äänellä: Kokemusasiantuntija Jenni Juvonen

Monitoimijainen palvelutarpeen arviointi
–yhteiskehittämispäivä
Tampereella 2.2.2018

Jenni Juvosen tausta kokemusasiantuntijana

- Kolme omaa ”nepsylasta”
- Valmistumassa sosiaalityön pro gradu - tutkielma neuropsykiatrisista haasteista kärsivien lasten ja -nuorten vanhempien kokemuksista ja toiveista liittyen palvelujärjestelmään. Työ toteutettu yhdessä Pirkanmaan LAPE-hankkeen ”nepsytyöryhmän” kanssa.

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista kokemusasiantuntijan näkökulmasta 1/2

- Mahdollisuus kokonaisuuden huomiointiin ja kokonaistilannetta tukevan palvelupaketin rakentamiseen – tälle on ehdottomasti tarve
- Perheen tulee olla keskiössä. Vanhempien äänen kuuleminen, asiantuntijuuden arvostaminen
- Vanhemmat toivovat, että heille olisi nimetty jonkun tahon toimesta ”oma työntekijä”, joka toimisi niin tulkkina, tukena kuin jonkinlaisena koordinaattorinakin asiantuntijoiden ja palveluiden viidakossa.
- Matala kynnyks ja prosessin nopea käynnistyminen tärkeää.

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista kokemusasiantuntijan näkökulmasta 2/2

- Toivon aidon asiakaslähtöisyyden toteutuvan, järjestelmäkeskeisyyden riski on nähtävissä
- Pro gradu-tutkielmassa katsoin vanhempien kokemuksia sosiaalisen tuen määritelmän kautta. Sosiaalinen tuki voidaan jakaa neljään eri osa-alueeseen; **emotionaalinen tuki, tiedollinen tuki, aineellinen tuki ja arviointituki**. Tutkielman ja aiemman tutkimuksen perusteella nousee esiin se, että näiden kaikkien osa-alueiden toteutuessa tuki ja apu koetaan todennäköisemmin riittäväksi. Miten monitoimijamaisessa palvelutarpeen arvioinnissa varmistetaan kokonaisuuden todellinen huomiointi?
- Mallissa paljon hyvää, mahtava huomata, että asiaan ollaan voimakkaasti tarttumassa ja pirstaloituneen palvelukentän haasteisiin etsitään toimivaa ratkaisua.

Lapsen ja nuoren arjen ammattilaisen äänellä: **Varhaiskasvatus**

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
Marja Luoma,
Tampereen kaupunki
Kasvatus- ja opetuspalvelut

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista varhaiskasvatuksen näkökulmasta 1/2

- Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.
- Tavoitteena on mm. edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.
- Tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Kommentteja ja haasteita

- Asiakkaan tilanteesta kokonaisvaltainen kuva.
- Kohtaamispaikkoja alueella.
- Asioiden koordinointi, miten toimitaan?
- Vuoropuhelu eri toimijoiden kesken ja tietoisuuden lisääminen.

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista varhaiskasvatuksen näkökulmasta 2/2

- Luodaanko yhteiset tietokannat, miten tieto kulkee?
  - Lapselle tuki arkeen. Tämä vaatii resurssien jalkautumista ja toiminnan jatkuvaa arviointia. Palvelun pitäisi olla joustavaa ja helposti muunneltavaa.
  - Miten turvataan/turvataanko pääsy erityistason palveluihin tarvittaessa?
  - Koulutusta asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen ja ohjaukseen.
  - Yhteistyön lisääminen.
-
- Monitoimijaista arviointia kehitettäessä ja suuntaviivoja luotaessa mukaan eri toimijatahojen laaja edustus. Suuri osa lapsista kuuluu varhaiskasvatuksen piiriin ja arjessa toteutetaan lapsen kuntoutusta. Varhaiskasvatuksessa kohdataan vanhempia päivittäin.

Lapsen ja nuoren arjen ammattilaisen äänellä: Perusopetus

Sivistysjohtaja Mikä Seppänen,
Vesilahden kunta

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista perusopetuksen näkökulmasta 1/2

- Tällä hetkellä lapsesta tai perheestä pirstaloitunutta tietoa eri toimijoilla eikä tieto ole saman pöydän ääressä
- Tiedonkulku ontuu eri toimijoiden välillä ja tietosuoja-asiat haastavat
- Lasta koskevissa tapaamisissa ei kouluissa ole käytössä pohjaa/mallia, jolla kartoitetaan laajasti kokonaisvaltainen tilanne
- Kouluista puuttuu monesti matalan kynnyksen neuvonpidon ja ohjauksen suunnitelmalliset työkalut
- Monitoimijainen arviointi tuo tähän vuoropuhelun ja yhdenvertaisen äänen kaikille osapuolille sekä yhteisen suunnitelman
- Onko kuitenkin päällekkäisyyttä muiden palaverien/toimintamallien kanssa (oppilashuolto)?
- Myöskään oppimisen tuen suunnittelu ei vaadi oppilashuollon toimenpiteitä

Tästä nouseekin kysymykset:

- Missä tilanteissa monitoimijainen arviointi tulee kysymykseen?
- Kuka kutsuu?
- Kenen vastuu?
- Ketä läsnä?
- Kuka tekee lähetteet?
- Kuinka seurataan?
- Missä tieto säilytetään?

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista perusopetuksen näkökulmasta 2/2

- Kuinka varmistetaan erityisen ja vaativan tason sekä perustason palveluiden yhdyspinnat ja tiedonkulku?
- Olisi ratkaistava millaiset palveluprosessit ovat ja millainen verkosto peruspalveluiden näkökulmasta rakennetaan
- Kolmas sektori mukaan verkoston rakentamiseen
- Vanhemmuuden tuki tulisi rakentaa jo neuvolasta, varhainen tuki rakentaa jo varhaiskasvatuksessa ja nivelvaiheen yhteistyö perusopetukseen tulisi olla toimivaa
- Ketä toimijoita jatkossa työskentelee arjessa perusopetuksessa - kuraattori, psykologi, nuorisotyöntekijät, sosiaaliohjaajat, psykiatriset sairaanhoitajat, nepsy-valmentajat ym.?
- Vuoropuhelua lisättävä sivistyspalveluiden ja sote palveluiden välillä LAPE-kehittämistyössä!

Sosiaalipalveluiden äänellä: Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi

Perhetyön tiiminvetäjä
Joni Kumlander,
Valkeakosken kaupunki
Sosiaali- ja perhepalvelut

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista perhetyön näkökulmasta

---

- Perhetyöntekijöiden mukaan ottaminen palvelutarpeen arviointeihin.
- Lapsiperheiden tilapäisen kotipalvelun käyttö palvelutarpeen arvioinneissa.
- Yhteistyö koulun, varhaiskasvatuksen ja muiden toimijoiden kanssa palvelutarpeen arvioinnissa.
- Palvelutarpeen arvioinnin aloittaminen heti ls- ilmoituksen tai yhteydenoton tultua.
- Asiakasohjauksen arviointi sosiaalipäivystyksessä.

Sosiaalipalveluiden äänellä: Kasvatus- ja perheneuvola

Perheneuvoja Katri Alamettälä,
Kolmostien Terveys Oy

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista perheneuvolan näkökulmasta 1/2

- Matalan kynnyksen palveluissa hyvä alku saa aikaan sen, että perhe voi hyväksyä myös muita toimijoita
- Työntekijän asenne
  - palveluajatus, miten voin auttaa?
- Huomio perheen kanssa työskentelyn alkuvaiheeseen
  - luottamus ja arvostus
- Asioiden kokoaminen silloin, kun tarvitaan vähän enemmän apua
  - perheneuvola → **monitoimijuus**
- Yhteistyö ja työnjako sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kesken
  - sote-työpari
- Perheen kanssa keskusteltaessa tarvekeskustelu on taitolaji
  - ”palvelutarvetta on turha kartoittaa ellei perheellä ole tarvetta”
  - kenen pitäisi käydä perheen kanssa keskustelua → luottohenkilö
  - kuka korostaa lapsen oikeuksia

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista perheneuvolan näkökulmasta 2/2

- Tulkinta avun tarpeen selvittämisessä nousseista asioista
  - miten vaikuttavat toisiinsa, toimintakykyyn, perhe-elämään ja kokemukseen → tulkinta tuen tarpeesta → mikä voisi auttaa
- Voidaanko puhua perheen hyvinvointikartoituksesta, ei niinkään palvelutarpeen arviosta
- Perhe/hyvinvointitiimi, perheneuvola voisi olla yhtenä jäsenenä
  - hyvinvointisuunnitelma (palvelutarpeen arvio)
- Lapsi ei vielä näy työskentelyssä
  - uusi toimintatapa ja asenne
  - lapsen oikeudet/perhe instituutiona
- Miten vanhempana toimimista voitaisiin mitata, onhan olemassa myös kasvukontrolleja tai tukiovetusta
- Miten toimitaan niissä tilanteissa, kun perheellä ei ole mitään tarvetta eli tarve on vain työntekijöillä?

Sosiaalipalveluiden äänellä: Vammaispalvelut

Palvelupäällikkö Maippi Kiiski,
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista vammaispalvelun näkökulmasta 1/2

- monitoimijainen – moniammatillinen?
- mahdollisuus 😊
- asiakaslähtöisyys
- riittävän varhainen arviointi (missä? kuka tekee?) miten arviointi palvelee moniammatillisesti – miten arviointi kehittyy
- mistä asiakkuus alkaa – kuka, missä tuen tarpeet ja tarvittavat palvelut tunnistaa?
- ei pompottelua luukulta toiselle
- yhdellä asiantuntijalla ei voi olla hallintaa kaikista palveluista

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista vammaispalvelun näkökulmasta 2/2

- resurssikysymys – onko?
- asiakasnäkökulma – mikä määrä asiantuntijoita milloinkin on riittävästi, mikä liikaa?
- vammaispalvelun rooli monitoimijaisessa arvioinnissa?
- kun vammaispalvelun edustus on paikalla, haetaanko asiantuntijanäkemystä vai kohdennettua palvelua
- muut tarjolla olevat palvelut?
- rakennetaanko yhteistä ratkaisua asiakkaalle
- asiantuntijoiden yksimielisyys – asiantuntijoiden ristiriidat eivät saa näkyä asiakkaalle
- toimintatavat? konsultaatio?
- eri toimijoiden välinen yhteistyö, työtavat, hallinnolliset ratkaisut
- oma työntekijyys
- miten, kuka, missä alkuarvioinnin tekee?

Terveydenhuollon äänellä: Kouluterveydenhuolto

Terveydenhoitaja Outi Koskinen,
Hämeenkyrön kunta

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista kouluterveydenhuollon näkökulmasta 1/2

- Plussapisteitä !
  - > Moniammatillisesta – Monitoimijuuteen 😊 HYVÄ JUTTU !
  - > Asiakas keskiöön
  - > Huomataan hyvä – tunnistetaan voimavaroja !
  - > Kouluterveydenhuollossa tärkeintä on KOHTAAMINEN
(mitä tämäkin raportti korostaa)
  - > Yhteistyökäytäntöjä on aina hyvä tarkastella.
  - > Tiedonkulun helpottaminen.

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista kouluterveydenhuollon näkökulmasta 2/2

- Miinuspisteitä !

-> Keksitäänkö pyörää uudelleen?

Koulussa toimii esim. yksilökohtainen ohjaaja ja kunnassa tarvittaessa järjestyy monitoimijainen tiimi perheen asioita pohtimaan.

Laaja terveystarkastus laittaa koululaisen, perheen ja terkan arvioimaan asiakkaan ja perheen terveyttä – monesti se riittää.

-> Onko vaikeaselkoista?

Viitekehys, mallintaminen, hanketyöskentely, prosessit, menetelmät

Onko kaukana ihan perustason työstä?

Mikä takaa sen, että kaikilla perustason työssä aikanaan käytössä?

Kestääkö aikaa?

Terveydenhuollon äänellä: TAYS lasten- ja nuortenpsykiatria

Apulaisylilääkäri, lastenpsykiatrian
erikoislääkäri

Anne-Mari Borg,
TAYS Lastenpsykiatrian vastuualue

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista lastenpsykiatrian erikoissairaanhoidon näkökulmasta 1/2

Lasten ja nuorten mielenterveystyön palveluketjussa

(PSHP, Duodecim) on etsitty keinoja parantaa lasten/nuorten mielenterveyttä toimijoiden välisen yhteistyön avulla:

- Toiminta ja menetelmät monitoimijaisessa arvioinnissa, tuen ja hoidon suunnittelemisessa ja järjestämisessä
- Palveluohjaus ja psykoedukaatio
- Yhteistyön edellytykset ja toimintaperiaatteet
- Asiakkuusstrategioiden avulla voidaan vastata asianmukaisesti palvelutarpeisiin. Lasten ja nuorten mielenterveystyön asiakkuusstrategiat pohjautuvat perheen voimavaroihin ja lapsen/nuoren oireiden vaikeusasteeseen

Yhteistyön edellytykset

Aikuisten palveluiden kokonaisuuden äänellä:

Hankekoordinaattori Sirpa Karjalainen,
PRO SOS –hanke/ Pikassos

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista aikuisten palveluiden kokonaisuuden näkökulmasta 1/2

- Vahva lainsäädännön tuki raja-aitojen ylittämiseksi
- Positiivista -kivijalan rakentaminen yhteisesti jaetun viitekehyksen kautta
  - Jaetut toimintakäytännöt ja vastuut, kokeilevat työtavat, työparityö, tiimit, konsultointi, digipalvelut, liikkuvat palvelut -monimutkaisuuden välttäminen
  - Osaamisen vahvistaminen –lapsen huomioiminen aikuisten palveluissa
  - Perheen aikuisten tarpeiden tunnistaminen? Moniosaajat? Yhdyspinnat?
  - Palvelujärjestelmäosaaminen –ohjaus ja neuvonta, palveluohjaus, asiakasohjaus
- Tavoitteena on lapsen ja perheen osallisuuden, toimijuuden ja kokemustiedon aikaisempaa vahvempi huomioon ottaminen
  - Lapsikeskeisyys, lapsen näkökulma, perheen tilanne ja eri osapuolten kokemukset –moninaiset aikuiset perheessä, heidän tilanteet ja kokemukset
  - Dialoginen vuorovaikutus –uudenlainen yhteinen ymmärrys
  - Rohkeutta astua ei tietämisen alueelle

Keskeisiä huomioita monitoimijaisesta arvioinnista aikuisten palveluiden kokonaisuuden näkökulmasta 2/2

- Lapsi, perhe ja aikuinen -osallisena omassa elämässä, yhteisössä, yhteiskunnassa
- Millaiset mahdollisuudet on tehdä valintoja?
- Millaisia asioita liittyy lapsen ja perheen sosiaalisen hyvinvointiin?
perhe ja ympäristötekijät
  - läheisen terveys
  - asuminen ja asuinympäristö
  - Toimeentulo (työ, työttömyys, opiskelu?)
  - perheen historia
  - Sosiaalinen ympäristö -verkosto ja yhteisö
  - palvelut ja lapsen kehitysympäristöt
  - päihteiden käyttö
  - Väkivalta
- Vahva yhteistyö aikuisten palvelujen kanssa!!!! Tämän avaaminen!

Monitoimijaista dialogia aikataulun puitteissa...

Teemat

Teema 1 yhteiseen dialogiin:

- **Kuka kulkee asiakkaan rinnalla ja koordinoi kaiken tämän keskellä?**

Teema 2 yhteiseen dialogiin:

- **Kuka tätä kaikkea
monitoimijaisuutta johtaa?**

Lopuksi...

KIITOS!